

SÖDERÅSENS
NATIONALPARK
*SVINDLANDE
HÖJDER*

Bland klipporna har träd
fått åldras och dö ifred.
En riktig urskog?

Forsärla

Tapetserarspindeln
- Sveriges enda fågelspindel!

På block och sten i rasbranterna trivs
mossor och lavar. Värmeälskande lavar
lever i solbelysta sluttningar. Mossor
föredrar skuggiga branter mot norr.

BERGET SOM SPRACK

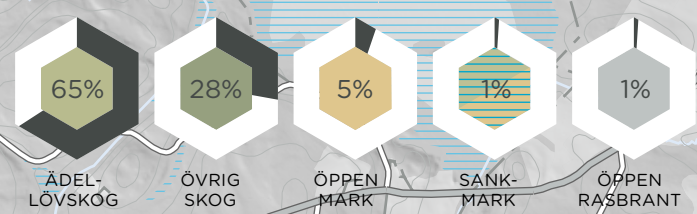
Skåne sägs vara platt. Inte här! Här möts du av vida utsikter över djupa sprickdalar som skär in i berget. En helt annan upplevelse väntar nere i dalarna. Här omges du av klippor med mäktiga rasbranter när du vandrar längs porlande vatten i lummig grönska.

Jordskorpan rör på sig. Den trycks ihop och dras isär. Kraftiga rörelser mellan kontinentalplattorna ligger bakom Söderåsens dramatiska natur. Redan när superkontinenten Pangea sprack upp lades grunden till Söderåsens långsträckta och upphöjda form. Tiden gick och Skåne kom att präglas av aktiva vulkaner och dinosaurier. I en senare krock mellan Afrika och Europa höjdes Söderåsen ytterligare och sprack upp.

Först fanns bara smala, djupa sprickor. Men så kom istiderna. Under årtusendena sipprade vatten in i berget. Vattnet frös till is, utvidgades och sprängde loss stenblock. Sprickorna vidgades till vindlande dalgångar. Idag finns här enorma rasbranter med block och sten. Klipporna syns fortfarande högst upp.

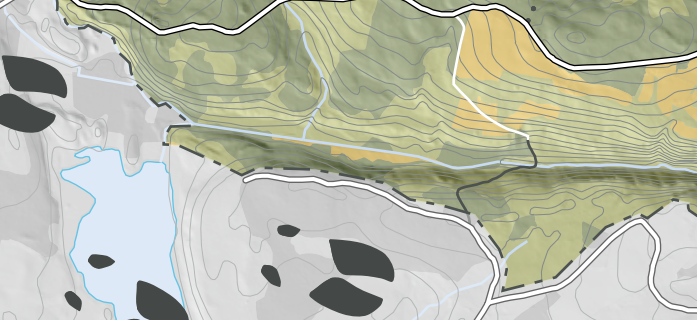
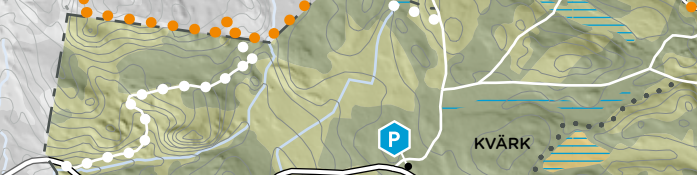
Skalbaggar är kräsna typer. Det är inte alla träd som duger som barnvakt.

LARVER MUMSAR MULM...
...men de vuxna skalbaggar äter sig mätta på pollen från blommor i de öppna gräsmarkerna.

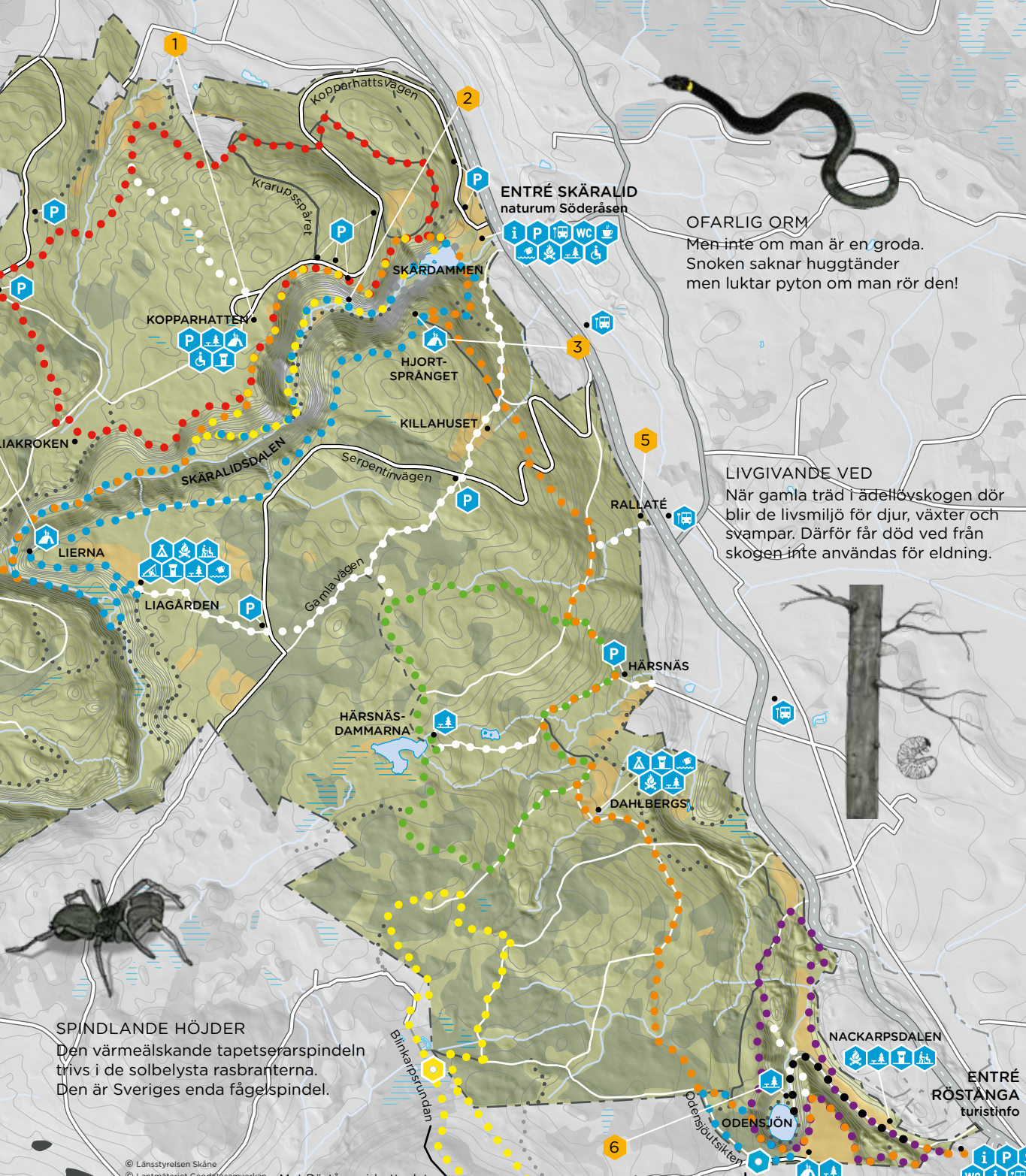
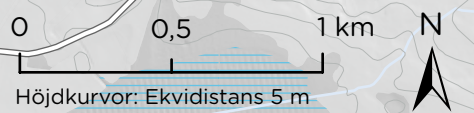
KLÄVERÖDS
NATURRESERVAT

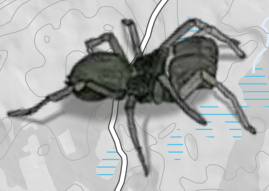
SPÅRA DJUR
Under gryning och skymning är chansen störst att få se vildsvin, hjort, älg och rådjur. Tänk på att vara så tyst du kan!

NATIONALPARKSFAKTA

- Areal: 1 625 ha
- Invigningsår: 2001
- Närmaste orter: Röstänga, Ljungbyhed
- Län/Landskap: Skåne
- Naturtyp: Ädellövskog

SPINDLANDE HÖJDER
Den värmeälskande tapetserarspindeln trivs i de solbelysta rasbranterna. Den är Sveriges enda fågelspindel.

OFARLIG ORM
Men inte om man är en groda. Snoken saknar huggtänder men luktar pyton om man rör den!

LIVGIVANDE VED
När gamla träd i ädellövskogen dör blir de livsmiljö för djur, växter och svampar. Därför får död ved från skogen inte användas för eldning.

VANDRINGSLEDER

	SKÅRDAMMEN RUNT	0,9 km / 20 min	
	KOPPARHATTSRUNDAN	4 km / 90 min	
	HJORTSPRÅNGSRUNDAN ..	7,7 km / 180 min	
	LIAKROKSRUNDAN	7,2 km / 120 min	
	HÄRSNÄSRUNDAN	4,9 km / 90 min	
	ODENSJÖPROMENADEN	1,2 km / 30 min	
	NACKARPSRUNDAN	4,3 km / 90 min	
	BLINKARPSRUNDAN	7,2 km / 120 min	
	ODENSJÖUTSIKTEN	2,6 km / 45 min	
	SKÅNELEDEN		
	Röstänga - Skåralid	7 km / 120 min	
	Skåralid - Kläveröd	5,7 km / 120 min	
	FÖRBINDELSELEDER	varierande	
	TILLGÄNGLIG med ledsagare		LÄTTARE
			SVÄRARE

TECKENFÖRKLARING

	PARKERING		INFORMATION
	BUSSHÅLLPLATS		RASTPLATS
	TILLGÄNGLIG		UTSIKTSPUNKT
	WC		TÄLTPLATS
	TORRDASS		VINDSKYDD
	SERVERING		GRILLPLATS
	VATTEN		

Dricksvattenkran finns i Skåralid. Vid Liagården och Dahlbergs finns vatten från brunn (OBS - testas ej).

Det är inte tillåtet att plocka ved från skogen. Ta med egen ved eller grillkol. Ved finns endast vid Liagården.

	STÖRRE BILVÄG		STIG
	BILVÄG		STIG
	MINDRE BILVÄG		Ridning tillåten.
	SKOGSVÄG		GÅNGSTIG
	GRÄNSMARKERING		Varierande framkomlighet, underhålls ej. Omarkerad.

1 KOPPARHATTEN

Utsikt över den 90 m djupa Skäralidsdalen. Namnet är från 1800-talet; *-hatt* betyder höjd.

2 SKÄRALIDSDALEN

Porlande bäck i trolsk dalbotten. Omsluts av höga klippor och mäktiga ras-branter av block och sten.

3 HJORTSPRÅNGET

Smal klipphylla som skjuter ut i den djupa sprickdalen. Redan under stenåldern jagade man hjort här.

4 LIERNA

Utsikt över Korsskär, där tre dalar möts. Vildmarkskänsla med mycket skog i hjärtat av nationalparken.

5 RALLATÉ

Resterna av en 110 miljoner år gammal vulkan. En liten kulle av basalt, förstenad lava, är det som syns idag.

6 ODENSJÖN

Denna källsjö omges av höga rasbranter. Vattnet är kallt och klart. Men är sjön verkligen bottenlös?

NATUR TILL NYTTA OCH NÖJE

Överallt syns spår av människor! Hälften av marken i nationalparken har någon gång odlats. Du ser spåren i form av stenmurar, rösen och torpruiner.

Många människor har försörjt sig av det karga landskapet under tusentals år. Man hämtade ved och virke i skogen samtidigt som den betades hårt av får, getter, kor och svin. I dalbotten fanns ängar där man tog hö, och uppe på åsen odlade man på små åkerlappar.

I slutet av 1800-talet började man komma hit för nöjes skull. Nymodigheter som järnväg och turisthotell underlättade besöket.

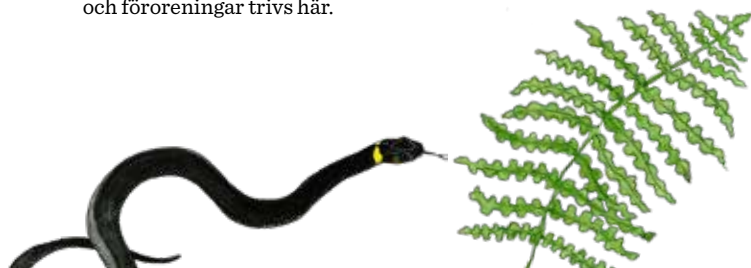

RENT VATTEN

I dalarna möts du av porlande vatten, både från bäckar och källsprång. Källorna bubblar upp vid foten av rasbranterna. I den fuktiga grönskan syns ormbunkar och mossor.

Det krockskadade berget har gott om sprickor. Här kommer rent grundvatten upp som källor. Detta vatten har en gång regnat ned över Söderåsen. På sin väg ner genom jord och sten har det blivit rent. När de underjordiska sjöarna blivit fulla, kommer vattnet åter upp till ytan och fyller bäckar och sjöar.

Fiskar och vatteninsekter som inte tål smuts och föroreningar trivs här.

MYLLRANDE LIV...

...i halvdöda gamla träd? Ja, faktiskt! Titta närmare så får du se. Kanske kikar en skalbagge ut genom ett litet hål? Eller hör du ljudet av larvernas gnag inne i trädet?

Friska träd är hårda att tugga, men murken ved är mums. Svampar flyttar in i försvagade träd och gör veden mjuk. Skafferiet öppnas för hungrande småkryp. Skalbaggs-larver är bra på att tugga ved. När de ätit sig mätta förvandlas de till skalbaggar som lämnar trädet.

Vuxna skalbaggar äter istället pollen i blomrika gräsmarker. Där blomstrar även kärleken! Efter parningen letar honan upp ett träd med mjuk ved. Där lägger hon sina ägg inuti stammen. När äggen kläcks får de små larverna klara sig själva.

TVÅ ENTRÉER SEX UTFLYKTSMÅL

Ta dig hit med tåg och buss eller med bil. Upplev de trolska dalarna och hisnande utsikterna. Ett kort besök på en timme eller kanske med övernattning? Med rastplatser och 5 mil vandringsled finns något för alla.

KONTAKT

i ENTRÉ SKÄRALID

Naturum: 010-224 11 50
naturum.soderasen@lansstyrelsen.se
Skäralid 747
264 53 Ljungbyhed
www.soderasensnationalpark.se
Huvudman: Länsstyrelsen Skåne

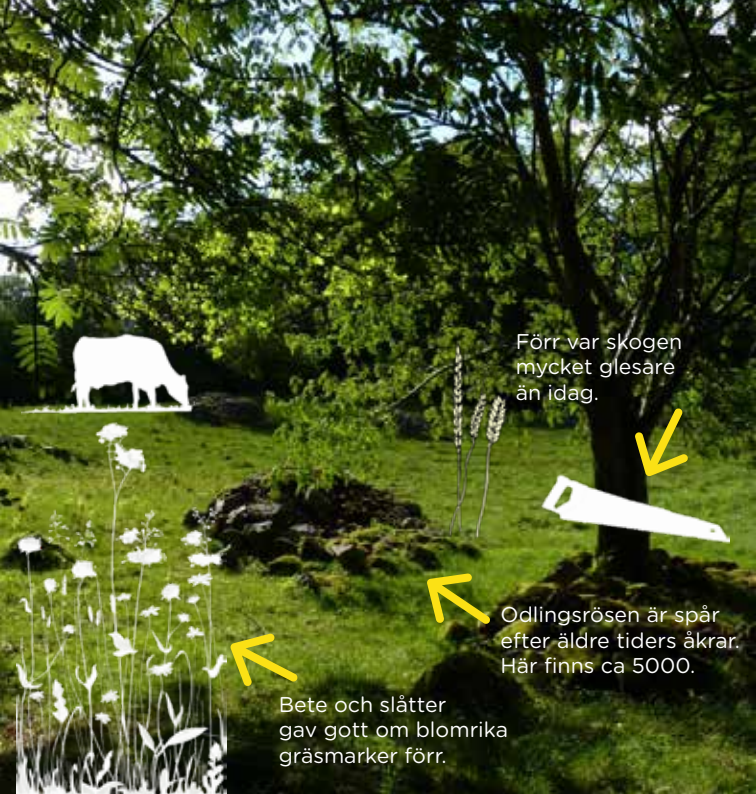
Naturum Söderåsen. Här får du naturinformation och tips på sevärdheter & vandringar i nationalparken. Här finns utställning, aktiviteter för stora och små samt servering. Utanför hittar du naturlekplatsen.

i ENTRÉ RÖSTÅNGA

Turistinformation: 0435-78 10 78
turistinformation@svalov.se
Nackarpsdalsvägen 4
268 68 Röstånga
www.soderasen.com
Huvudman: Svalövs kommun

Turistinformation. Här får du tips på aktiviteter, boende och matställen i trakten. Cykeluthyrning, ett brett urval av broschyrer samt kartor över området hittar du också här.

Förr var skogen
mycket glesare
än idag.

Odlingsrösen är spår
efter äldre tiders åkrar.
Här finns ca 5000.

Bete och slåtter
gav gott om blomrika
gräsmarker förr.

Bäcken får påfyllning
av kylskåpskallt
källvatten.

Ormbunkar.
I de branta dalarna
hålls fukten kvar.
Det ger en frodig
grönska.

I vattnet växer
trollsländans larver upp.

FYRA ÅRSTIDER... TUSEN ANSIKTEN

Lövsprickning; vårens bokskog
är självlysande ljusgrön.

Djup och trolsk **sommargrönska**;
dalarna erbjuder svalka.

Höstglöd; lövskogens sprakande färger
värmer hjärtat.

Vinterdrama; klippor och rasbranter
framträder i full prakt.

FÖRESKRIFTER

I nationalparken gäller speciella regler
som finns på skyltar vid varje entré. Här är några:

- Hundar måste alltid hållas i koppel.
- Du får bara tälta och elda på anvisade platser.
- Du får bara cykla, rida och köra fordon på anvisade vägar.
- Du får inte skada växt- och djurliv eller samla ved.
- Du får inte klättra i rasbranter och klippor.
- Du får inte flyga drönare.

SEX UTMANINGAR

HAR DU...

...SETT EN RASBRANT?

Brant sluttning av block och sten. Ändå lever inte bara mossor utan även träd här. Syns bäst i Skäralidsdalens sidor och runt Odensjön. Livsfarliga att klättra i!

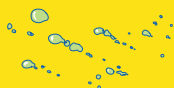
...HITTAT ETT LEVANDE DÖTT TRÄD?

Träd eller stubbe med svampar och mossig bark. Ser du små hål i stammen? Vem kan ha gjort dem?

...LYSSNAT PÅ VATTEN?

Hör bäckar och källor porla nere i dalen. När det är blåsväder kluckar det längs Odensjöns och Härsnäsdammarnas stränder. Stå tyst och bara lyssna en stund.

...UPPTÄCKT MÄNNISKOSPÅR?

Ser du något riktigt gammalt som är byggt av sten? Kanske en stenmur, ett odlingsröse eller en torpruin som Liakroken?

...KLAPPAT EN MOSSA?

Mossor är oftast mjuka och gröna och växer på både träd och sten. Känns vissa mossor mjukare än andra? Kan du hitta 5 nyanser av grönt runt dig?

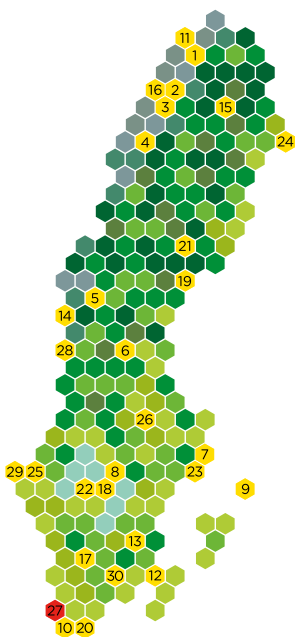
...TITTAT IN I NATURUM?

Besökscentrum i Skäralid med fritt inträde. Massor av tips på vad du kan se och göra ute. Få mer kunskap och inspiration i vår utställning. Hittar du dino-spåret?

SVERIGES NATIONALPARKER

1. ABISKO – Lättillgänglig fjälldal med en ovanligt rik flora.
2. STORA SJÖFALLET / STUOR MUORKKE – Mäktiga fjälltoppar, glaciärer och tallurskogar.
3. SAREK – Storslagen och krävande vildmark i ett unikt fjällandskap.
4. PIELJEKAISE – Vidsträckt orörda fjällbjörkskogar.
5. SONFJÄLLET – Lågfjäll och naturskog med gott om björn.
6. HAMRA – En sällsynt helhet av naturliga skogar, myrar och vattendrag.
7. ÄNGSÖ – Genuint odlingslandskap med betesdjur och slätter.
8. GARPHYTTAN – Äldre odlingslandskap där många sångfåglar har fått en fristad.
9. GOTSKA SANDÖN – Unik och sällsamt vacker ö med milsvida sandstränder.
10. DALBY SÖDERSKOG – Lummig lövskogslund på den skånska slätten.
11. VADVETJÄKKA – Sveriges nordligaste nationalpark är ett fjäll med djupa grottor.

12. BLÅ JUNGFRUN – Sägenomspunnen ö med släta berghällar, ädellövskog och vacker utsikt.
13. NORRA KVILL – En av få urskogsartade skogar i södra Sverige.
14. TÖFSINGDALEN – Dalgång med tallurskogar, blockmarker och forsande vatten.
15. MUDDUS / MUTTOS – De stora myrarnas och urskogarnas land.
16. PADJELANTA / BADJELÄNDA – Böljande fjällhedar och stora sjöar långt från närmaste väg.
17. STORE MOSSE – Det största svenska myrområdet söder om Lappland.
18. TIVEDEN – Skogslandskap med vildmarkskänsla.
19. SKULESKOGEN – Kust med storslagna utsikter och världens högsta landhöjning.
20. STENSHUVUD – Kustberg, ädellövskog, inbjudande hedar och stränder.
21. BJÖRNLANDET – Berg, stup och storskog med spår av forna tiders bränder.
22. DJURÖ – Skärgårdslandskap i Västeuropas största insjö.
23. TYRESTA – Orörd storskog strax söder om Stockholm.
24. HAPARANDA SKÄRGÅRD – Skärgårdslandskap med långgrunda sandstränder.
25. TRESTICKLAN – Väglös ödemark med milsvida utsikter från tallklädda bergsryggar.
26. FÄRNEBOFJÄRDEN – Mosaik av lövrika skogar och vatten vid nedre Dalälven.
27. SÖDERÅSEN – Lövskogar, rasbranter, strömmande vattendrag och ett rikt växt- och djurliv.
28. FULUFJÄLLET – Här vid Sveriges högsta vattenfall möter urskogen fjället som är vitt av lav.
29. KOSTERHAVET – Artrikt havs- och skärgårdsområde med landets enda korallrev.
30. ÅSNEN – Insjöskärgård med hundratals öar. Gammal skog med bok och tall.

naturvardsverket.se
Ansvarigt för Sveriges
nationalparker.

